

SZOMBAT

Dr. KENÉZ-KURLÄNDER EDE
SZEMLÉJE

CASSANDRÁNAK IGAZA VOLT!

● | Csodálom, hogy Szer-
kesztő Ur „nem olvasta“!
A konferencia figyelmébe

Téritenek-e Budapesten?

● | Olvasom — Nem olvasom.
Hirek. — Közgazdaság.

PIKANTÉRIÁK

a hitközség zárt ülésén

של פסח

HUSVÉTI ÁRUT

ez évben ismét készíti az ismert kitűnő
minőségben, szigorúan rituális előírás szerint



Schreiber Simon,

az egri főtiszt. főrabbi ur felügyelete alatt a



FRANCK HENRIK FIAI R. T.

Iroda: Budapest, I., Budafoki-út 64. szám.

Levél cím: Budapest 113. Postafiók 5. • Telefon: J. 386-13 és J. 386-93.

Engel Julia utoda

Andorf Józsefné

keztyük gyári lerákata.

BUDAPEST VII., ERZSÉBET-KÖRUT 5. SZ.

Saját gyártmányu keztyük, óz és
szarvasbőr-különlegességek, füzők, gyógy-
haskötők mérték után, melltartók, haris-
nyák. Vidéki rendeléseket postán szállít.

TISZTÍTÁST ÉS JAVÍTÁST ELVÁLLAL.

A Pesti Chevra Kadisa

Izr. Szentegylet

március hó II-én

hétfőn d. u. 5 órakor a
Dohány-uccai zsinagógában
Jom-kippur kótaum isten-
tisztelettel kapcsolatosan

alapítási ünnepélyt

tart, melyre tagjait ezúton
meghívja.

**A Pesti Chevra Kadisa
előljárósága**

Zsoldos Magántanfolyam

VII., Dohány ucca 84. szám

Telefon: József 424-47.

Előkészít polgári és középis-
kolai magánvizsgákra,

Középiskolai kivonatok, jegyzetek, segédkönyvek
megrendelhetők.

Érettségire.

SZOMBAT

Dr. KENÉZ-KURLÄNDER EDE
SZEMLÉJE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII., Rákóczi-ut 59. Tel. J. 365-21.

Előfizetési ára egész évre 20 P,
félévre 10. P. Postatakarék. cseksz. 16769

Cassandrának igaza volt!

A 67.-i kiegyezés idején a nemzet nagy többsége mámoros volt az elkövetkezendő eseményektől. Új független *magyar minisztérium, honvédség, koronázás*, — lakodalmi hangulatot ébresztettek.

De a kurucok pártja is erős volt; azoké, akik aggodalommal néztek a jövő elé. Ezek *Kossuthra* hallgattak, aki *Cassandra-ként* figyelmeztette a nemzetet, hogy az Ausztriával való kiegyezés nem lehet tartós, nem lehet üdvös és mint egy igazi próféta, megjósolta Ausztria összeomlását.

A nemzet azonban nem hallgatott *Kossuthra*, hanem *Deák Ferencet* követte.

Kossuth látta az elkövetkezendőket és még egy utolsó levélben összegezte érveit.

Ezen híres levelében figyelmeztette *Deák Ferencet* és általa a nemzetet, hogy nem szabad megfeledkezni arról, hogy

«**Cassandrának igaza volt!**»

* * *

Cassandra-szózatként hangzik, amikor hirdetem, hogy a templomépítési akció a hitközségi költségvetés egyensúlyát veszélyezteti és, hogy eredménye csak rossz, nagyon rossz lehet. Az unalmasságig ismétlem, hogy *nem sürgős a templom-építés*. De túrve-fagadva a sürgősségét, erre most nincsen pénz, mert a templomépítés révén új bevételekre nem számíthatunk.

Ez a kardinális kérdés. Az évnek csak három napján van szükség több templomra. Ezen szükséglet pedig pótimaházakkal bőven pótolható. A pótimaházak okszerű kezelésével a bevételeket a maximumig lehet fokozni úgy, hogy új templomok építése semmiféle új bevételt nem jelent.

Csak kiadást és kiadást. Horribilis befektetést, holt tőkét.

**A rosszul kamatozó angol kölcsön tőkéit könnyű kiadni,
de mi lesz azután?**

Jó lesz megszivlelni, *hogy Cassandrának igaza volt!*

* * *

„Nem hagyom a hitközséget csódbe menni” — mondta Glückstahl Samu, — de a viszonyok még nála is erősebbek lehetnek. Ha preventív rendszabályokkal még kellő időben utját nem szegi a végzetes elgondolásnak, az összeomlást még sem tudjuk kikerülni.

* * *

Nemcsak Quitt Lipót helyesli a „Szombat” érvelését, de mult számunk vezércikke a legszélesebb körökben nagy visszhangot keltett.

Szóban és írásban sokan keresték fel a „Szombat”-ot és kijelentették, hogy százszázalékban aláírják a „Tizenkettedik órában” című cikket.

Sőt megkérték arra, hogy hozzam Glückstahl Samu tudomására, hogy ne az előljáróság zárt tanácskozó termében folytassa a küzdelmet, hanem

a nagy nyilvánosság előtt vegye fel a harcot

és hatalmas tábor fogja követni őt a helyes úton.

* * *

Cassandraként nagyon pesszimiztikusan látom a helyzetet. Az egyik oldalon kibontották a próféta zászlaját és a templomépítés igen hangzatos jelszó. A sajtó révén uralják a közvéleményt és széles rétegekre támaszkodnak.

A másik oldalon hiányzik az elán, az átütő erő, a közvéleménnyel nem törődnek és a pénzügyi érveket nem tudják dogmatikával alátámasztani.

Nagyon is sineken van már ez a templomépítési akció.

Itt csak egy vihar segíthet, mely elsöpri az ilyen fantazmagóriákat.

* * *

Glückstahl Samu, mint pénzügyi kapacitás a legelső sor-

ban áll. De kivüle az előjáróság tagja, *Frey Kálmán és Nagy Andor*. Mindkettőt a tőzsde népe vezetőnek választotta.

Tagja továbbá az előjáróságnak *br. dr. Kohner Adolf, Goldberger Leó, Vida Jenő, dr. Grauer Vilmos, Vértes Emil*. Csupa kapacitás a pénzügyek terén.

És ennek dacára?

Nem, lehetetlen nem hinnem, lehetetlen nem meggyőződve lennem, hogy az ilyen összeállított előjáróság gondoskodik arról, hogy *Cassandrának még sem legyen igaza*.

* * *

אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי עזרי מעם יי

Kell a templomon kívül *kórházakra* is pénz! Az adózók anyagi viszonyai egyre rosszabodnak. Az a veszély is fenyeget, hogy az állam *nem nyújt jogsegélyt* a hitközségi adók teljes behajtására. Itt a miniszter leirata a tisztviselők nyugdíj-kérdésében. Tulzás nélkül megállapítható, hogy van itt sürgős orvoslásra váró *komoly baj*, éppen elegendő.

«Felemelem szemeimet a hegyekre, honnan jön segítségem? Segítségem az örökkévalótól . . .»

Miként a nagy betegnél, itt is csak a „*thilem*“ használ, a *zsoltáros-ima*. Világítsa meg a „*Jiszburach*“ az elméket, árássza el bölcsességgel a vezetőket, hogy a *tizenkettedik órában* térjenek le a végzetes utról és mentsek meg a pesti hitközséget és ezzel együtt az egész magyar zsidóságot a katasztrófától.



Csodálkozom, hogy Szerkesztő Ur „nem olvasta . . .!”

— Levél a szerkesztőhöz. —

A „*Szombat*“ legutóbbi számában olvasom, hogy Szerkesztő ur „*nem olvasta*“, hogy a hitközség gazdasági ügyosztályának ülésén szóba került a „*Szombat*“-nak az *adókvetések-ről írott cikke*. Noha nem egyszer volt alkalmam megcsodálni Szerkesztő ur jólétesültségét, ezuttal mégis engedje meg, hogy értesüléseit utólagosan korigáljam. „Leghitelesebb forrásból“ szerzett információim alapján állíthatom ugyanis, hogy nevezett ülésen *igen is szóba került a „Szombat” cikke, még*

pedig éppen én voltam az, aki felszólalásom keretében hivatkoztam arra és kértem a jelenlevőket a cikkben foglaltak megszívlelésére.

Magam részéről kijelenthetem, hogy tudomásom szerint az adókivetések körül semmiféle *visszaélés nem történik*. Az adókivetőbizottság tagjai — velem együtt — mind független kereskedő emberek, akik az adók kivetésénél semmi egyébre nincsenek tekintettel, mint a való adatokra és az adózási képesség helyes megítélésére. Ha mégis előfordultak volna olyan sajnálatos események, melyekről Szerkesztő ur megemlékezett, úgy arra csak azt felelhetem, hogy a hitközség vezetőségének (véleményem szerint) igazán nincs más tenni-valója mint az, hogy még jobban ellenőrizze az adókivetést és vigyázzon arra, hogy semmiféle protekció oda utat ne találjon.

Ezzel egyidejűleg engedje meg kedves Szerkesztő ur, hogy gratuláciomat fejezzem ki „*A tizenkettedik órában*” című vezércikkéhez. Annak a cikknek minden szavát aláírom és minden megállapításában szolidáris vagyok úgy Önnel, mint *Glückstahl* Samu öméltóságával, hitközségünk kiváló elnök-helyettesével, akinek mindig meg volt a bátorsága hozzá, hogy álláspontját — melyet mindig a való viszonyok pontos és hűséges mérlegeléséből szűrte le — bátran és tartózkodás nélkül nyilvánosságra hozza. Sajnos, de való, hogy a mi pesti, háromnapos „*jantev*”-zsidóinknak *nincs szükségük újabb meg újabb templomokra és merőben felesleges a hitközség nehezen szerzett pénzét ilyen építkezésekre beinvestálni. Sokkal helyesebb lenne az erre előírányzott pénzt más, égetően fontos zsidó szociális és jótékonycélra fordítani.* Mert zsidó nyomort enyhíteni, van olyan „*micvó*”, mint templomokat építeni — feleslegesen . . .

Soraim közléséért köszönetemet kifejezve vagyok hitfestvéri üdvözlettel

Quitt Lipót.

Nem kell új templom!

Irta: **vágszabolcsi**

A „Szombat” utolsó száma bölcs és bátor vezércikkének főfételéhez: „*nem kell új templom*” kívánok én is néhány szót hozzájárulni. A multkor „*Jahrzeit*”-om volt. Három hitfestvéri gyülekezetben mondtam kadist: a Hunyadi-térnek egy imaházában, az Aréna-ut 7. sz. alatt levő imaházban és végül a Dohány-utcai zsinagógában. Le se irhatom, hogy mennyivel szivhez szólóbb volt az Istentisztelet ama két imaházban, mint

a Dohány-utcai zsinagógában. Amott zsufolt padsorok, áhitattal imádkozó hivek, hibátlan, világosan érthető előimádkozó, a hiveik között nyájasan mozgó rabbik, emitt a padsorok tulnyomó része teljesen üres volt, a többi padban egy-két hitfestvér, többnyire kadist mondó emberek, az előimádkozó énekelt, talán szépen (ehhez nem igen értek), de héber szavát csak nehezen értettem és jóllehet gyermekkorom óta könyv nélkül tudom az imákat, nem tudtam, hogy mit imádkozik; az egész Istentisztelet minden melegség, minden meghittség, minden igaz áhitat nélkül való volt, mint maga a nagy imacsarnok feltűnően kevés látogatójával. S az ilyenfajta templomból, ilyen passzív, igazi áhitat nélküli Istentiszteletből még több kellene? Talán csak azért, hogy még több márványlap legyen elnökök, templom-alapítók és építők nevével, mint már eddig van és a Vanity Fair, a Hiuság Vására, még nagyobb és elviselhetetlenebb legyen Izraelben, mint máris van?!

Igenis „nem kell új templom“, de kellene új iskolák, új Talmud Tórák, új valláselméleti és vallástörténeti tanfolyamok és előadások felnőttek, serdülők és gyermekek számára, hogy művelt, a zsidóság lényegét, multját és jelenét, irodalmát, feladatait ismerő, érteni és értékelni tudó zsidókkal telt templomaik lehessenek. A többi, amivel a zsidó hitközségek most többnyire foglalkoznak, nagyrészt merő hiuság és hivalkodás, luxus, ornamentika, sallang, igazi alap, szilárd építmény, komoly tartalom nélkül.

Igenis, igaza van a „Szombat“ kitűnő cikkírójának; „Nem kell új templom“ és kétszeresen igaza van, mikor azt írja, hogy „körzeti új templomra egyáltalán nincs szükség.“ Nincs az utóbbiakra most szükség, sem Pesten, sem Budán. A bérházakkal, mozikkal és hasonló jókkal egybekötött templomépítés pedig, amilyent itt is, ott is terveznek, vagy talán már végeztek is, igazán rut dolog. Mély érzésű zsidó ember nem léphet be ilyen templomba erős ellenérzés leküzdése nélkül.

Kitűnő minőség!



Hutter szarvas
szappan kóser

של פסח

Kapható minden fűszer és festékkereskedésben. Gyártja a budapesti orth. hitközség rabbinátusának felügyelete mellett.

Hutter József Szappangyár-Olajipar

Részvénytársaság

Budapest, VII, Erzsébet-körut 6. szám
Telefon József 461—92, 93, 94, 408—92.

ארטה' כשר של פסח

„CERES“

ételzsir

a szokott kiváló minőségben minden fűszer, csemege- és élelmiszerüzletben kapható.

HUTTER JÓZSEF

szappangyár Olajipar Rt.

Budapest, VII., ker.

Erzsébet-körut 6 sz.

Tel.: J. 461-92, 93, 94, J. 408-92

A kongresszus figyelmébe

Jól tudom, hogy a kongresszust előkészítő bizottság eléggé fölkészül a kongresszusnak tárgyalási anyaggal való ellátására és nem szorul a kívülállók öfleteire, sőt avval is tisztában vagyok, hogy hitelvi kérdések napirendre hozatala ki van zárva egy oly testület üléséből, mely a felekezeti adminisztrációját akarja megszervezni. Ha mindamellett az alábbiakban egy vallási vonatkozású ügy rendbehozatalában kérem a kongresszus figyelmét, teszem abban a tudatban, hogy sikerül a vallási aggályok felzárkoltatása nélkül is egyszer s mindenkorra egy chillul hasémet, a zsidóságot kompromittáló rituális visszaélés megszüntetése és sokak legszentebb családi érdekeit megvédenie és ezzel századok mulasztását helyrehozni és munkásságának emlékét a zsidó történetben megörökíteni.

A *chalice*-ügyről van szó.

Nyitott sebe ez a zsidó házassági ügynek. A tóra ugyanis elrendeli, hogy a fiatalok hátrahagyása nélkül elhalt férfinak fivére (akár nő, akár nőtlen,) tartozik az özvegy sógornőt nőül venni, hogy oly módon elhalt fivérének házáat felépítse, vagyis nevére utódokat hozzon a világra. Ez igen humánus intézkedés volt a maga korában, amikor a többnejűség oly általános volt, mint ma a többvagyonosság. De már maga a tóra is új társadalmi berendezkedéssel számol, amikor e törvényt oly záradékkal látja el, mely voltaképp teljesen megszünteti a sógorházasság intézményét. Ez a *chalice* intézmény, mely szerint, ha a sógor bármily okból vonatkozna az özvegyet

nőül venni, elég egy formalitás, mely ez alól feloldja; a hatóság előtt meg kell jelennie és ott az özvegy asszony megszégyenítő szemrehányását meghallgatnia.

Manapság, mikor már a többnejűséget úgy az állami, mint a vallási törvény lehetetlenné teszi, sőt maga a bibliai törvény tiltja, hogy egyazon asszony egymásután két fivérhez menjen nőül, csakis a *chalice* póttintézménye áll fenn a testvéri kötelesség szentségének emlékében tartására.

Igy ez az intézmény is erkölcsi eszmét sejt magában és kegyeletet igényel.

Vannak azonban ez intézménynek oly jogi mellékkövetkezményei, melyek az ősi humanuscélzatot teljesen illuzórikussá teszik, sőt ellenkező irányba forgatják. Nevezetesen az a hátránya, hogy hatalmat ad a sógornak kezébe, mellyel egész élete fogytáig lekötve tarthatja a sógornőt özvegyi jussához és e hatalmat felhasználhatja pénzzsarolásra: csak meg kell tagadnia a *chalice* szerződésre való megjelenését.

Természetes, ez a fájó seb nem hagyta nyugton aludni eddig sem azokat a rabbikat, kikre a papság nemcsak hatalom és kereseti alkalom, hanem gondviselési felelősség is. Hogy mást ne említsünk, nálunk dr. *Fischer* Gyula jelenlegi pesti főrabbi indítványozta egyik országos rabbiösszejeövetel alkalmával, hogy ez intézményt elavultnak mondják ki. Mások az elvi megállapodások provokálása nélkül saját hatáskörükben mellőzték. Ám e hallgatag megoldás, ha humanitásból még oly tiszteletre

méltó is, mégis szakítást jelent a hagyománnyal és szakadást egyazon felekezeti viszonylaton belül, azonkívül súlyos következményeket hárit a szülfendő utódokra a rituális törvényesség, illetve házasságkötés elbirálása tekintében.

Jól tudom, hogy a mai vallásos felkészültség mellett nem lehet arra gondolni, hogy a rituális reformok létesítésnek kérdését veszély nélkül felvesszük. Ámde ismerünk oly módot, mellyel a reform megkerülésével is ki lehet küszöbölni a visszaélések lehetőségét.

Gondoljunk csak arra, hogy a többnejűség keleti szabadságáról az egynejűség európai korlátozottságain való átmenetelt is egyetlen csapással sikerült egy XI. századbéli Rabbi Gersom nevű francia rabbinak megteremtenie: Cheremet, bojkottot mondott ki azokra, kik feleségük életében újabb házasságra lépnek. A helyi és időhöz kötött bojkottot a zsidó közérzület annyira magáévá tette, hogy egész Európára is örök időkre törvényerővel látta el.

Ilyen bojkottot kellene arra kimondani, aki a chalicát megtagadja sógor-nőjétől. A bojkottnak modernnek kell lennie, azaz részletesen kell a jogi következményeket felsorolnia, hogy p. o. az illető kizáratik oly hitközségi jogokból, melyeket a köztörvény szerint a hitközségi alapszabályok a község megtélésére biznak, kizáratik a chevra Kadisa tagságából s íb.

Ma nincsennek országos rabbitekin-télyeink, mint aminő egy Rabbénu Gersom volt, de viszont van rabblegyesületünk és ennek hatalmat adhat az össze-ülő kongresszus.

Csak nem szabad eleve azzal az ellenállással számolni, melyet a mai konzervatívok presztizsvédelmi okokból kifejtenek majd. Ha lehetett kurna mi okban az

orthodoxoknak a rabbiképző létesítése ellen cherem kimondásának fegyveréhez nyulni, sokkal könnyebben szánhatja rá a neolog rabbikar magát arra, hogy aljas indulatnak özvegyek élete sorsára való kihatását ily chéremmel lehetetlenné tegye. Számithatunk arra, hogy az orthodoxok majd önmaguktól érzik arra késztetve magukat, hogy e fegyvert átvegyék anélkül, hogy közös platformra kellene lépniök a neologióval.

Évekkel ezelőtt egy vidéki orthodox rabbi elvált feleségétől, mivel tizévi házasság után nem áldotta meg gyermekkel. A talmudból meritette jogcímét, de hitközsége azért mégis elmozdította, mivel a modern erkölcsi érzület mégis csak erősebbnek bizonyult egy odavetett régi jogi érvnél. Nem diktálja ugyanez az erkölcsi érzület egy sokkal általánosabb visszaélésnek kiküszöbölését.

Dr. F. M.

כשר

Venus ételzsir

Synders győri orth. főrabbi ur
heckserével ellátva

és

Venus étolaj

kiváló minőségben, minden
fűszer-, csemege és élelmiszer-
üzletben kapható, :: :: Gyártja:

OLAJMÜVEK R.-T.

KOHN ADOLF ÉS TSA

GYŐR—BUDAPEST.

V., ZOLTÁN-U. 16.

Telefon: Aut. 208-22 és 257-58.

Téritenek-e Budapesten?

Statisztikai adatokból olvasom, hogy 1928-ban *344-en léptek ki a zsidó felekezetből*. Ez a szám az 1927-es évhez viszonyítva 74 lélekkel való *szaporulatot jelent*. Jelentős szám ez igaz, de távolról sem oly nagy, hogy érdemes legyen miatta a harangokat félreaverni és

téritési veszedelem vaklármájával ijesztgetni a kedélyeket.

Magunk részéről nem hisszük, hogy ez a 74 léleknyi szaporulat *a budapesti téritések számlájára lenne írható*, de ha tisztán akarnánk ebben a kérdésben látni, úgy közelebbről kellene megvizsgálni a dolgokat es elsősorban arra kellene precíz feleletet kapnunk, hogy

a mult év kitértjeinek többsége a férfi, vagy női nemhez tartozott-e?!

Mert a statisztikusok kimutatásai szerint *világszerte három-négyszerannyi nő hagyja el évente a zsidó vallást*, mint amennyi férfi. Az ilyenfajta kitéréseket pedig a *vegyesházasságok* számlájára kell elkönyvelni.

Annyi minden bizonnyal megállapítható, hogy vegyesházasságokban a mult évben nagy »hossz« volt Budapesten

és azt hisszük, nem tévedünk, ha a 74 főnyi plusz egy tekintélyes részét itt keressük.

Az *Enciklopédia Judaica* statisztikát közöl, mely szerint *19. században összesen 224.000 zsidó lélek hagyta el hitét*. Érdekes ebből a kimutatásból megtudni azt, hogy a 224.000 kitért zsidó közül *74.000 a görögkatholikus hitre tért át*.

Ez azt a benyomást kelti, hogy ezeket a kitéréseket az *oroszi és romániai pogromok következményeinek kell tekintenünk*. Nagy zsidóüldözésekkor állandóan meg szokott indulni a kitérések lavinája, hiszen élénken emlékezhetünk még az 1919–21-es évek tömeges kikeresztelkedési járványára.

Bebizonyított tény azonban, hogy a kurzus következőben kitértek egy igen tekintélyes része azóta már ismét visszatért a régi közösségbe.

Ha eltagadhatatlan tény az, hogy Magyarországon az utóbbi év alatt emelkedett a kitérések száma, úgy kétségtelen az is, hogy ezt már nem lehet a kurzus és antiszemitizmus rovására írni, de véleményünk szerint nem lehet a térítések számlájára sem elkönnyvelnünk. Más dologgal állunk itt szemközt.

A valláselhagyás világjelenség ma, még pedig minden felekezet körében.

Azok, akik a Bécsben megjelenő zsidó lapok állandó kimutatását olvassák a hétről-hétre kitért *zsidókról*, megdöbbennek a számok nagyságán és felhevült fantáziával könnyen gondolhatnak valami *nagyszabásu nemzetközi térítési manőverre*, mely Bécsben, Berlinben szedi leginkább zsidó áldozatait.

Valóban tömegesen térnek ki hitükből a bécsi és berlini zsidók, de éppen ilyen tömegesen térnek ki keresztények is, kik épp oly kevésbé térnek át más vallásra, mint a kitért zsidók.

Ezek a kitérések, *a szociáldemokrácia vallás- és felekezetellenes propagandájára vezethetők vissza*, melynek egyként hódolnak be szociáldemokrata és kommunista *keresztények és zsidók*. Véleményünk szerint a múlt évi 74 főnyi kitérés többlet egy másik tekintélyes hányadát a sajnos nálunk is egyre terjeszkedő *atheizmus és felekezetenkívüliség* számlájára lehet elkönnyvelni.

Sajnálatos tény, minden bizonnyal a kitérések számának emelkedése, de *korántsem katasztrófális* jelentőségű. Elsősorban azért nem,

mert a zsidóság évenként átlag 1000.000 lélekkel szaporodik,

másodszor pedig azért nem tartjuk kétségbeejtőnek ezeket a kérdéseket,

mert a zsidóság elhivatásának szempontjából egészen mindegy, hogy 15, vagy 16000.000 zsidó él-e a földön?

Az atheizmus térhódítása világjelenség, mellyel a *többi felekezetekkel együtt a zsidóságnak is számolnia kell*, de azért rögtön félrevernünk a harangokat, merőben fölösleges és tulzott dolog.

Pikantériák a hitköztség zárt ülésén

Régen volt olyan népes választmányi ülése a pesti izraelita hitköztségnek, mint az ez évi rendes közgyűlést megelőzően.

A választmányi ülésen dr. *Glücksthal* Samu felsőházi tag elnökölt, aki megnyitó beszédében kijelentette, hogy a hitköztség még ilyen válságos helyzetben nem volt és tekintettel a költségvetésből is látható súlyos deficitre, az előjáróság a választmányból akar erőt meríteni. Kéri a választmányi tagokat, hogy a hitköztség és az ügy szerelate vezesse őket minden személyi tekintet félretételével.

Elsőnek dr. *Sebeők* Dezső helyettes előjáró szólalt fel, kijelentette, hogy átérzi a hitköztség súlyos anyagi helyzetét és éopen úgy, mint az elnök, — vállalja a népszerűtlenséget, de feltétlenül el kell háritani a hitközségről a fenyegető csőd veszedelmét. Ez kétféle módon történhetik. Vagy a bevételek fokozásával, vagy a kiadások csökkentésével.

Tekintettel arra, hogy a hitköztség tagjainak teherviselő képessége a súlyos gazdasági viszonyok következtében állandóan és fokozatosan csökken és így a bevételek fokozásáról és új bevételi terrénumok feltárásáról szó sem lehet, csakis a kiadások csökkentéséről lehet szó, hogy a budget egyensulya helyreállítható legyen.

A kiadások 50 százalékát meghaladó összeget, körülbelül 2.000.000 pengő értékben az alkalmazottak díjazására kell fordítani. Senkisé akarja a hitköztség szolgálatában álló és becsülésre jogosan számot tartó alkalmazottak fizetését csökkenteni. Minden rendes költségvetésben a munkakörnek megfelelően van szemléltetően bemutatva, hogy az egyes alkalmazotti ágazatok dotálására fordított kiadások miképen oszlanak meg az egyes pozíciók között és így annak, aki a költségvetést megszavazza, módjában van bírálatot mondani, vajjon az egyes munkakört nem lehetne-e olcsóbban és jobban ellátni és az ebből eredő megtakarítást a meglévő személyzetnek jobb jövedelmezésére fordítani.

Hogy ez mennyire megfelel a valóságnak, mutatja az is, hogy a hitközségünk egész világon tisztelt vezető főrabbijának, — akinek két doktorátusa, Ferenc József rabbi-intézeti rabbiképesítése és jelentős tudományos irodalmi, nagyrebecsült közéleti munkássága van — havi fizetése 1379 20 pengő és évi lakbérére 2.200 pengő, fűtés és világítás nélkül. A vezető főrabbi után következő főrabbinak, akinek személye is minden tiszteletet megérdemel, irodalmi munkássága, jeles tevékenysége, hírneve, messzi, az országhatáron túl is nagyon jól ismert és aki 27 éve áll a legszebb kvalifikációval a hitköztség szolgálatában, 1127.20 pengő évi fizetése van, és évi 2.200 pengő lakbért élvez, szintén fűtés-világítás nélkül. A többi három rabbi közül: dr. *Weisz* Miksa, Budapest intelligenciájának nevelője és tanára, a nagy talmudtudós, vallástörténész, magas kvalifikációjú tudós-tanár és jeles szónok, közel háromévtizedes munkásság után havi 838.80 pengő havi fizetéssel és évi 1.400 pengő fűtés és világítás nélküli lakbérrel

élvez, 28 évi kifogástalan és mindenki által becsült szolgálat után. Dr. *Groszmann* Zsigmond, a kiváló tudós, a szentéletű pap és népszerű lelkes, aki a lelkes teendőknél kívül a rabbiság nagyfontosságú irodaigazgatói pozíciójának terheit is közmegelegedésre látja el, közel háromévtizedes munkásság után 752 76 pengő havi fizetést kap 1.600 pengő évi lakbérrel fűtés és világítás nélkül.

Mindezekkel, a hitközség és a hívők megelegedésére eltöltött évtizedes munkásságu papok

javalmazásával szemben Fischer Benjámín rabbi, aki a többi rabbi magyar középiskolai érettségi és kifogástalan egyetemi doktori és Ferenc József rabbi intézeti rabbi oklevelével szemben csak néhány gimnáziumi osztályt végzett, csak a berni egyetemen végzett és nem nosztifikált doktorátust visel és összesen két és fél éve áll a budapesti hitközség szolgálatában, akinek tudományos vagy irodalmi munkássága ismeretlen, ugyanannyi havi fizetést kap, mint a vezető főrabbi, sőt ötszobás-konyhás és mellékhelyiségekből álló természetbeni lakáson kívül fűtést és világítást is élvez!

Ha látjuk tehát, hogy a rabbiknál az egyes fizetések között ilyen joggal kifogásolható eltérések vannak, önként felvetődik az a kérdés, nincsenek-e vajjon a többi hitközségi alkalmazottak fizetésében is hasonló aránytalanságok?

Ugyancsak fel kell hívni a választmány figyelmét arra, hogy

a kasrusz körül, úgy személyi, mint anyagi tekintetben, állandóan elégedetlenség mutatkozik, zavarok vannak és piszkos hullámok zavarják a közéletet.

A hitközség régi tradíciói szerint a kasruszt mindig több rabbi intézte és addig, amíg a kasruszt többen intézték, nem voltak olyan súlyos elégedetlenségek napi renden, mint most.

Állandó aggodalommal kell figyelni minden hitközségi felelős tényezőnek a nagy kölcsönből eredő terheket és megfontolás tárgyává kell tenni,

vajjon nem kellene-e legsürgősebben a kölcsönt, vagy egy részét, amely nem hasznos beruházásokra szolgál, visszafizetni és ezáltal a kibírhatatlan terheket csökkenteni.

Megfontolás tárgyává kell tenni, vajjon a bécsi *Schiffschul* mintájára nem kellene-e bizonyos templomegyesületek autonómiáját biztosítani és ezáltal lehetővé tenni bizonyos, a zsidó közvéleményt állandóan érdeklő kérdésnek a levezetését. Általában arra kell törekedni, hogy a hitközség és intézményei népszerűek legyenek és így a hitközséggel kapcsolatban álló üzemekkel, mint a hívőkkel szemben, a vitákat okozó helyzetek megoldassanak és a félreértések kiküszöböltessenek.

A következő felszólaló dr. *Rosenák* Miksa főorvos, választmányi tag volt, aki hasznos kórházi és orvosi kérdést tett szövé érdekessé felszólalásában.

Azután *Fleischmann* Tivadar jelentette ki, hogy a nagyközönség körében megbotránkozást keltett,

hogy a Rombach utcai templomban olyasvalaki imádkozott elő, akit az ő véleménye és a hívők felfogása szerint, nem lett volna szabad az oltár elé engedni.

Nyomatékosan kérte a szertartásügyi előljárót, hogy ez többé elő ne forduljon és.

kérte, hogy nevezze meg azt, akinek ajánlatára és akinek az erkölcsi garanciájára engedte az oltár elé az illetőt.

Wertheimer Adolf, a hitközség volt előjárója, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatója, nem osztja dr. *Sebeők* Dezső véleményét abban a tekintetben, hogy az egyes tisztviselői javadalmazásokat személy szerint vegyék be a költségvetésbe. A tisztviselők alkalmazása, fizetése és javadalmazásának megállapítása az előjáróság szuverén hatáskörébe tartozik. A kasrusz kérdésben azonban osztja dr. *Sebeők* Dezső véleményét és a maga részéről is azt mondja, hogy minden oldalon mielőbb megnyugvást kell teremteni.

Sióagárdi *Zöld* Márton tábornok azt követelte az előjáróságtól, hogy a mai súlyos viszonyok között az egyes adófizetőknek kedvezményeket nyujtsanak és méltányosan bánjanak el az adófizetőkkel.

Glücksthal: *Ime, itt van egy jegyzék, hogy a hitközség leggazdagabb és legtöbb jövedelemmel rendelkező tagjai egyáltalán nem tesznek eleget adófizetési kötelezettségüknek.*

Sióagárdi *Zöld* Márton: Én nem a gazdagoknak, hanem a szegényeknek kérek védelmet.

Ismét dr. *Sebeők* szólalt fel és adott felvilágosítást *Wertheimer* Adolfnak a tisztviselői javadalmazások részletezésére vonatkozó kérdésének tekintetében. *Ki-*

jelentette, hogy a hitközség képviselőtestületének és választmányának legszuverénebb joga az alapszabályok szerint minden fillér hovatordítása tekintetében intézkedni

és ezt a jogát a képviselőtestületnek és a választmányának bárkivel szemben is védeni kell.

Az előjáróság részéről elsőnek *Hajdu* Marcell szólalt fel.

Elismerte, hogy a rabbifizetések között tényleg mutatkoznak bizonyos aránytalanságok. Fischer Benjámin rabbinak szemelláthatóan tényleg *több a iövedelme, mint a hitközség többi rabbijainak.*

Ennek oka az, hogy *Fischer* rabbi fizikai munkát végez, vágóhidról-vágóhidra lohol, emeletre fel, emeletről le jár-keg egész nap, hogy a hitközség kasrusza minél jobb és minél eredményesebb legyen. Két rabbinak a munkáját végzi el és ezt a hitközségnek honorálnia kell, ami nem jelenti azt, hogy a hitközség nem viseltetik a többi rabbija iránt is a legnagyobb elismeréssel. Elismeri, hogy *a kasruszal kapcsolatban differenciák vannak.*

Ennek az elintézése a rabbiság hatáskörébe tartozik és az előjáróság meghajol a rabbiság határozata előtt.

Ezután izgalmas szóváltás következett Glücksthal elnök és *Hajdu* elnök-helyettes között. *Glücksthal* sürgette *Hajdu*t, hogy fejezze be felszólalását, erre *Hajdu* az asztalra vágta a szemüvegét és azt mondotta, hogy *ilyen körülmények között nem akar beszélni.*

Gábor Gyula előadása után *Vértes* Emil, *Nagy* Andor előjárók adtak még egyes kérdésben felvilágosítást, majd *Glücksthal* Samu elnök köszönte meg a tárgyilagosságot és a választmány további támogatását kérve, bezárta az ülést.

Olvasom, . . . ; — nem olvasom . . . !

OLVASOM

. . . az „Egyetértés“ vezércikkét, melyben a „Szombat“-ot aposztrofálja és megállapítja, hogy ha a mostani generáció rajong is az orgonáért, reméli, hogy az a generáció, mely ma még a „kisdedovó homokjában játszik“ ismét az orgonamentes templomért fog rajongani, ahol az almemor a középén áll. Én a nevezett vezércikk írójának nézetét szívesen osztanám és szívesen látnám reményeinek valóra-váltását, de egyben az „Egyetértés“ hasábjairól vagyok kénytelen megállapítani, hogy erre nem sok remény van. Mert amíg azt látom, hogy pl. a 14-ik oldalon egy „solausz szudauszról“ van említés téve, melyen a kántor misebéracchal köszöntötte a házigazdát s közvetlen emellett a hír mellett, ott látom a „Miefhoe“ báljának referációját, melyben színes szavakkal ki van emelve a megjelent hölgyek elegáns toalettje, továbbá a megnyitó csárdás, hogy aszongya: „Szegény diáknak szegény a sora“ . . . és a táncot

megnyitó párok névsora; hát legalább is nem merem remélni, hogy akadjon valaki, aki a vezércikket ennek a hirnek szellemével szöges ellentétben állónak nem találná. Ha a vezércikkirő az első oldalon követeli az orgonamentes templomot, talán mégsem stilusos, hogy az utolsó oldalon ilyen referádák diszelegjenek . . . Meg lehet kérdezni, egy abszolút konzervatív korifeust pl. a váci gaont, hogy mi a kisebb iszur: az orgonás templom-e, vagy pedig az olyan zsidó elitbál, ahol zsidó asszonyok, lányok és férfiak, a mai toalettnek nem nevezhető valamiben, zenének nem nevezhető jazz-valamire, táncnak alig nevezhető ritmikus testmozgásokat végeznek szigoruan „vallás-erkölcsi alapon? . . .

OLVASOM

. . . a pesti zsidó hitközség 1929-i költségvetésében, hogy a könyvtár tételt 3000 pengőről 6000 pengőre emelte fel. Ellenségei sem foghatják rá a „Szombat“-ra, hogy külön, jólszervezett zenekart tartana hasábjain, a hatalmasoknak szóló dics-

himnuszok elzengedezésére, de azt se, hogy elmulasztott volna valaha is egy alkalmat. mikor helyes és dicséretreméltó jelenségeknek kellett megadnia az illő és nyilvános elismerést olyan jelenségeknek, mint aminő ez a könyvtártétel is, melyet szívének egész melegével üdvözöl a „Szombat“ és megköszöni ezt a nemes gesztust a magyar zsidóság nevében úgy az ügyosztálynak, mint dr. Grauer Vilmos előjárónak, aki ezzel a tétével is bebizonyította, hogy mennyire átérzi és mily komolyan veszi szép pozícióját a pesti izr. hitközség kulturális ügyosztályának élén.

A költségvetésnek van egy új tétele is, mely szintén megérdemel minden elismerést és ez a polgári étkezde céljaira felvett évi 20.000 pengő. Ez az intézmény valóban hézagot pótol, mert azokról gondoskodik, akinek uri szemérme lehetlenné teszi a nyilvános közölést: a középosztály szegényeiről. Különösen szerencsés helyzetben van a hitközség ezzel az intézménnyel annál az oknál fogva is, mert a hitközség budgetjét egyáltalán nem terheli, hiszen ennek a tételnek ellentétele a költségvetésben úgy hangzik: adományok és hozzájárulások a polgári étkezde céljaira: 20.000 pengő. Ezért kijár egy külön misebérach dr. Zahler Emilnek és helyettesének Molnár Gyulának.

.....
Neufeld nyomda

Rombach-utca 8

OLVASOM

. . . Hajdu Miklós dr. felolvasását. Nagy és hatalmas a pesti hitközség Izraelben, — Ir wuém Bejiszroel — ahol a laikusok közt akad ilyen zsidó tudós. Hajdu Miklósnak ma egész más a foglalkozása, valamikor a magyar zszurnalisztikában jelentős szerepe volt és ennek daczára nemcsak a Kehilla-élet nagy ismerője és krónikusa, de magán-szorgalomból jelentős zsidó tudásra tett szert. Felolvasásainak minden mondata elárulja, hogy foglalkozott a zsidóság összes problémáival, és ami különösen jelentős, nem egyoldaluan, hanem egy politikai napilap volt szerkesztőjének széles látókörével. Hajdu Miklós esetében a legszébb régi zsidó tradíció elevenedik meg, mikor a rabbi mellett a laikus is foglalkozik a thorával és a tudományokban nagy jártasságra tesz szert. Kumoszo jirbü Bejiszroel

E sorok írója néha csöndes büszkeséggel gondolt arra, hogy sok más egyebek mellett Löw Lipót híres folyóiratának a „Ben Chananja“ összes évfolyamának minden sorát ismeri, amit nem minden rabbinus mondhat el magáról. És jóleső érzéssel állapítom meg, hogy akadt még egy hittestvérem Hajdu Miklós — Reikeoch li — ugyancsak nem rabbinus, aki szintén tanulmányai körébe vont a Löw Lipót irásait.

OLVASOM

. . . a pesti izr. hitközség 1928-as évi költségvetési jelentését s ha már benne vagyok a dicsérésben meg kell vallanom, hogy kevés ennél imponálóbb ilyenfajta munkát olvastam. Ez a mű szinte szemléltető keresztmetszetét nyújtja annak a nagyszabásu

munkának, mely a hitközség falai között lefolyik. Bizonyos passzióval vonul végig a szem az organikus rendnek azon tiszta képén, mely a jelentésből az olvasó elé tárul, tiszta áttekintést nyújtva úgy a hitközség egyetemes munkásságáról, mint az egyes ügyosztályok működéséről. Tartalmilag és formailag egyaránt tiszteletreméltó az a munka,

melyet a jelentés magában foglal s azt hiszem mindazok nevében, akik ezt a jelentést végigolvasták, sőt azoknak nevében is, akik nem olvasták végig, de ennek a munkának eredményeit látták, csak gratulálhatok ehhez a jelentéshez mindazoknak, akiknek hozzá köze van s így elsősorban dr. Gábor Gyulának és Eppler Sándornak.



A „SZOMBAT” HIREI

A Pesti Izr. Hitközség közgyűlése. A Pesti Izr. Hitközség képviselőtestülete vasárnap délelőtt tartotta ez évi rendes közgyűlését a hitközség székházában. A közgyűlésen dr. Glückstahl Samu felsőházi tag elnökhelyettes elnökölt. Az előadói tisztséget dr. Gábor Gyula főtítkár és Eppler Sándor főtítkár helyettes töltötték be, a jegyzőkönyvet pedig dr. Munkácsy Ernő títkár vezette. Dr. Glücksthal Samu elnöki megnyitójában szeretettel emlékezett meg Kaszab Aladárról a hitközség elnökéről, ki gyengélkedése miatt nem jelenhetett meg a közgyűlésen, majd elparentálván az év halotta mély kegyelettel áldozott Rákosi Jenő emlékének.

Ebben a teremben ugymond, ahol a zsidóság tartja gyűléseit, ahol azonban nemcsak felekezetünk erkölcsi és szellemi ügyei, hanem hazánknak és az emberiségnek nagy ideáljai is hevitenek bennünket, kegyeletteljesen hajtjuk meg fejünket Rákosi Jenő emléke előtt. Rákosi Jenőnek nem volt formai hatalma, azonban szavának átütő ereje és abszolút puritán becsületessége volt az a két pillér, amelyen nagy történelmi hatalma felépült. Harminc millió magyarról álmodott fiatal éveiben és egy megcsönkített ország számára a jog és igazság revízióját kérve, szállt sirba. E két pólus közt folytak Rákosi Jenő

egész életének harcai, melyek dicsőséget hoztak neki és hazánknak egyaránt. Kérem a képviselőtestületet tegyen le sirhantjára egy babérágat és nagy érdemeit örökítsük meg a zsidó hitközség annaleseiben. A képviselőtestület közgyűlése állva hallgatta végig a kegyeletes megemlékezést.

A napirend egyes pontjait dr. Gábor Gyula főtítkár és Eppler Sándor főtítkár helyettes terjesztették elő, így a többi közt a hitközség jelentését az elmúlt év működéséről, valamint az 1929-ik évi költségvetést, amely 4,212.396 pengő kiadást irányoz elő, még pedig szertartási ügyekre 636.248, hitoktatási ügyekre 376.963, oktatási ügyekre 722.544, jótékonyági ügyekre 243.453, kulturális ügyekre 23.105, kórházi és egyéb intézményekre 1,126.500 pengőt.

A közgyűlés közfelkiáltással, hozzájárulás nélkül, egyhangulag elfogadta a jelentést, valamint a költségvetést és ugyanígy egyhangulag elfogadta a napirend többi pontjait, köztük az adókezelési reformjavaslatot, az új számvévszéki és kórházi szabályzatot. Megválasztották még új választmányi tagul Róth Mórt.

Glücksthal elnök mondott végül köszönetet azért az egyértelmű bizalomért, amely a közgyűlés lelkes egyhangúságában, úgy az elnökség, mint az előjáróság iránt megnyilatkozott.

Tisztújítás Ujpesten. Febr. 24-én tartotta meg az ujpesti hitközség tisztújító közgyűlését, melyen immár negyedizben egyhangulag dr. *Kálmán Ödön* hitk. elnököt választották meg ismét elnöknek. A választás élénk bizonytságot szolgáltatott amellet, hogy *Kálmán Ödön* dr-nak az ujpesti hitközség élén való szolgálatait érdeme szerint és osztatlanul elismeri a nagymultu hitközség minden egyes tagja. *Kálmán Ödön* újra való megválasztása osztatlan örömet keltett Ujpesten.

A Pesti Chevra Kadisa folyó hó 11-én, hétfőn délután 5 órakor a Dohány-uccai templomban alapítási ünnepélyt tart.

A Magyar Általános Takarékmérlege.

Nagy fejlődésről számol be az Általános Takarékmérlege, amely szembeötlően mutatja az intézet mobilitásának erős javulását. Az értékpapír-állomány és a lombardadósok figyelembe vételével a mobilitás 106 százalékra emelkedett. De ugyanez a fejlődés tapasztalható az intézet valamennyi üzletágában; meglepő a betét-állomány szaporulata, amely a fejlődés terén a békebeli arányokat is meghaladja. Az intézet régtől megalapozott jelzálogüzlete is gyors előhaladást mutat, a tavalyi esztendőben mintegy 17 millió pengővel emelkedett a jelzálog-állomány. A leszámítolási üz-

let fejlődését dokumentálja, hogy 1928-ban az intézet majdnem 100 millió pengő értékű váltót számított le és váltóállománya az év végén 58 millió pengőre szaporodott.

A Ganz-Danubius 1928. évi osztaléka részvényenkint 8 P.

A Ganz és Társa-Danubius Gép-, Vagón- és Hajógyár R.T. igazgatósága ma tartotta mérlegmegállapító ülését és az idei közgyűlés időpontjául április 3-ikát tűzte ki. Az igazgatóság javasolni fogja a közgyűlésnek, hogy a rendelkezésre álló 2,234,201.56 pengő nyereségből részvényenként 8 pengő osztalék kifizetését határozza el a múlt évben fizetett 6 pengővel szemben.

A Magyar Kereskedelmi Hitelbank — Schopper J. C. rt.

igazgatósága legutóbb tartott ülésében megállapította 1928. üzletévi mérlegét, amely 327.941.42 pengő nyereséggel zárult és elhatározta, hogy a március 16-án tartandó közgyűlésnek a tavalyi 6 pengő, azaz 12 százalékkal szemben részvényenként 6.50 pengő, azaz 13 százalék osztalék kifizetését fogja indítványozni.

Szerkesztésért és kiadásért
Dr. KENÉZ-KURLÄNDER EDE felel
Kiadóhivatal: LÁNYI EMIL.
Budapest, Rákóczi-út 59.

Neufeld nyomda (Pannonia)
Telefon: József 423—09.

KRÁMER ADOLF

FESTŐ ÉS MÁZOLÓ IRODÁJA ÉS MŰHELYE
BUDAPEST, I, LÁGYMÁNYOSI UCCA 4.
TELEFON: JÓZSEF 382-57.

Mindennemü festő és mázoló munka, valamint
házaknak külső és belső tatarozása jutányos áron
Értekezni lehet szombat és ünnepnapok kivételével.

A
BELVÁROS
ELEGÁNS
FÉRFIRUHÁI
FODOR ANTAL
IV., Semmelweis-u. 4
Tel.: Aut. 894-29.
szalonjában készülnek

Royal Orfeum:

Josephine Baker,
Rocky Twins, Poncherrys, Amac,
Stelson, Severus et Severus, The
Leyghtons, A kék álarc (Pásztor
Árpád dramolettje), Kutyskám
(Békeffi László tréfája), Ki a Duna
vizét issza (Faragó Sándor vigj.),
Békeffi László, Sugár Flóri, Hor-
váth Böske, Bellák Miklós, Sá-
rossy Mihály stb.

Kezdeté 8 órakor, vásár- és
ünnepnap d. u. fél 4 órakor.

LEWANDOWSKY MANFRÉD berlini főkántor
SIROTA SÁNDOR budai főkántor
KLEIN ÉLIÁS ujpesti főkántor
stb. héber felvételek

„HOMOCORD“ hanglemezeken hallhatók
Kérje minden hangszer- és zeneműkereskedésben ezen
lemezeket. Ugyanott kapható a „HOMOCORD“ új nagy
KATALOGUSA IS DIJTALANUL

Sirkő

mélyen leszállított árban

LÖWYNÉL
BUDÁN

II., PÓ-UTCA 88. sz. (saját ház) Telefon: Aut. 515-81.

Tisztújítás Ujpesten. Febr. 24-én tartotta meg az ujpesti hitközség tisztújító közgyűlését, melyen immár negyedizben egyhangulag dr. *Kálmán Ödön* hitk. elnököt választották meg ismét elnöknek. A választás élénk bizonyoságot szolgáltatott amellet, hogy *Kálmán Ödön* dr-nak az ujpesti hitközség élén való szolgálatait érdeme szerint és osztatlanul elismeri a nagymultu hitközség minden egyes tagja. *Kálmán Ödön* újra való megválasztása osztatlan örömet keltett Ujpesten.

A Pesti Chevra Kadisa folyó hó 11-én, hétfőn délután 5 óra-kor a Dohány-ucai templomban alapítási ünnepélyt tart.

A Magyar Általános Takarékmérlege.

Nagy fejlődésről számol be az Általános Takarékmérlege, amely szembeötlően mutatja az intézet mobilitásának erős javulását. Az értékpapír-állomány és a lombardadósok figyelembe vételével a mobilitás 106 százalékra emelkedett. De ugyanez a fejlődés tapasztalható az intézet valamennyi üzletágában; meglepő a betét-állomány szaporulata, amely a fejlődés terén a békebeli arányokat is meghaladja. Az intézet régtől megalapozott jelzálogüzlete is gyors előhaladást mutat, a tavalyi esztendőben mintegy 17 millió pengővel emelkedett a jelzálog-állomány. A leszámítolási üz-

let fejlődését dokumentálja, hogy 1928-ban az intézet majdnem 100 millió pengő értékű váltót számított le és váltóállománya az év végén 58 millió pengőre szaporodott.

A Ganz-Danubius 1928. évi osztaléka részvényenkint 8 P.

A Ganz és Társa-Danubius Gép-, Vagón- és Hajógyár R. T. igazgatósága ma tartotta mérlegmegállapító ülését és az idei közgyűlés időpontjául április 3-ikát tűzte ki. Az igazgatóság javasolni fogja a közgyűlésnek, hogy a rendelkezésre álló 2,234,201.56 pengő nyereségből részvényenként 8 pengő osztalék kifizetését határozza el a múlt évben fizetett 6 pengővel szemben.

A Magyar Kereskedelmi Hitelbank — Schopper J. C. rt.

igazgatósága legutóbb tartott ülésében megállapította 1928. üzletévi mérlegét, amely 327.941.42 pengő nyereséggel zárult és elhatározta, hogy a március 16-án tartandó közgyűlésnek a tavalyi 6 pengő, azaz 12 százalékkal szemben részvényenként 6.50 pengő, azaz 13 százalék osztalék kifizetését fogja indítványozni.

Szerkesztésért és kiadásért
Dr. KENÉZ-KURLÄNDER EDE felel
Kiadóhivatal: LÁNYI EMIL.
Budapest, Rákóczi-út 59.

Neufeld nyomda (Pannonia)
Telefon: József 423—09.

KRÁMER ADOLF

FESTŐ ÉS MÁZOLÓ IRODÁJA ÉS MŰHELYE
BUDAPEST, I, LÁGYMÁNYOSI UCCA 4.
TELEFON: JÓZSEF 382-57.

Mindennemü festő és mázoló munka, valamint
házaknak külső és belső tatarozása jutányos áron
Értekezni lehet szombat és ünnepnapok kivételével.

A
BELVÁROS
ELEGÁNS

FÉRFIRUHÁI

FODOR ANTAL

IV., Semmelweis-u. 4

Tel.: Aut. 894-29.

szalonjában készülnek

Royal Orfeum:

Josephine Baker,
Rocky Twins, Poncherrys, Amac,
Stetson, Severus et Severus, The
Leyghtons, A kék álarc (Pásztor
Árpád dramolettje), Kutyskám
(Békeffi László tréfája), Ki a Duna
vizét issza (Faragó Sándor vigj.),
Békeffi László, Sugár Flóri, Hor-
váth Böske, Bellák Miklós, Sá-
rossy Mihály stb.

Kezdeté 8 órakor, vásár- és
ünnepnap d. u. fél 4 órakor.

LEWANDOWSKY MANFRÉD berlini főkántor

SIROTA SÁNDOR budai főkántor

KLEIN ÉLIÁS ujpesti főkántor

stb. héber felvételek

„HOMOCORD“ hanglemezek hallhatók

Kérje minden hangszer- és zeneműkereskedésben ezen
lemezeket. Ugyanott kapható a „HOMOCORD“ új nagy

KATALOGUSA IS DIJTALANUL

Sirkő

mélyen leszállított árban

LÖWYNÉL

BUDÁN

II. PÓ-UTCA 88. sz. (saját ház) Telefon: Aut. 515-81.

MEGJELENT MÁSODSZOR A PESACH-HAGADA POMPÁS DISZKIADÁSA

Fordította és kimerítő kommentárokkal ellátta:
DR. SINGER LEÓ várpalotai főrabbi.
Bevezető részében az összes pesachi szabályok
könnyen áttekinthető formában felsorolva.

**15 gyönyörű szinyomatu egész
oldalt elfoglaló képpel**

Különleges finom papíron nyomva, óriás betűkkel, két-
szinű nyomással, művészi kivitelű eredeti bekötési táblával
**ára 10 P, finom félbörkötésben 16 P,
egész bőrökötésben, legfinomabb biblia-
papíron nyomva 40 P**

Ajándékcélra kiválóan alkalmas! Franco szállítás
SCHLESINGER JOS. könyvkereskedése
BUDAPEST VII., KIRÁLY-UTCA I. SZÁM

**A pesti izr. hitközség rabbinátusának
felügyelete alatt álló**

כשר **KÓSER** כשר

Szalámi és Füstölthúsárnyár Rt.

VII., Dob-u. 10. Telefon József 426-99

Lakodalmakra, avatásokra és ünnepélyekre
különleges felvágottak. Vidékre naponta
csomagszállítás. Helybeli rendeléseket
hához szállítjuk